

Otázka: Soukromé právo

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Evil

Soukromé právo => Občanské, rodinné, obchodní, živnostenské právo

Soukromé právo je založeno na principu rovnosti a nezávislosti subjektů občanské společnosti, které vstupují do vzájemných vztahů. Vztahy mezi účastníky těchto vztahů vznikají na základě vůle svobodně projevené prostřednictvím smlouvy. Do oblasti soukromého práva se řadí tyto právní odvětví

Občanské právo

= souhrn právních norem, které upravují majetkové vztahy fyzických a právnických osob, mezi nimi a státem a vztahy vyplývající z práva fyzických osob na ochranu osobnosti, autorské, vynálezecké právo

základním pramenem je občanský zákoník, po novelizacích zveřejněný pod č. 47/1992 Sb.

V O.Z. jsou rozděleny na **právo věcné** a **právo závazkové**:

Věcná práva: např. vlastnické právo, spoluvlastnictví, držba, práva k cizím věcem (viz. věcná břemena)

Vlastnické právo

- **Vlastnictví** je vztah k věci, který vlastníku umožňuje v mezích zákona předmět vlastnictví užívat, držet, požívat jeho plody a užitky, nakládat s ním a domáhat se jeho vydání. Lze nabýt smlouvou, děděním, vydržením nebo rozhodnutím státního orgánu.

- Vlastnické právo nelze vykonávat libovolně

- Výkon vlastnického práva nesmí poškozovat lidské zdraví, životní prostředí a přírodu nad míru stanovenou zákonem (nesmím obtěžovat sousedy hlukem, vibracemi, prachem, popílkem, kouřem, zápachem,..)

- Vlastnictví zakazuje: nesmí být zneužito na újmu práv druhých občanů nebo v rozporu s obecnými zájmy

- Vlastnictví získáváme:

1. smlouvou - např. kupní, darovací smlouva u toho, co si nemůžu odnést

2. děděním

A) ze závěti u notáře (jen u notáře do 15let), sám - 2 svědci, kteří nejsou uvedeni v závěti

B) ze zákona - 2 skupiny dědiců:

1. děti, manžel(ka)
2. děti dětí - vnuci, jen pokud jsou děti a manžel(ka) mrtví

3. rozhodnutím st. orgánu X nález - není mé vlastnictví, nutno odevzdat - 10% nálezné

Spoluvlastnictví

podílové - věc patří více vlastníkům, každý vlastní určitou část = podíl

podle velikosti podílu se rozvrhují práva a povinnosti spoluvlastníků předkupní právo - nemůže prodat jen tak „do ulice“, spoluvlastníci mají předkupní právo. - ten, co vystupuje jim to musí nabídnout

bezpodílové - pouze mezi manžely, vše vlastní manželé společně: dary (v darovací listině tomu a tomu), věci osobní potřeby - každý vlastní sám, věci určené k výkonu povolání

předmanželská smlouva - určeno, co zůstane v mém vlastnictví,

zaniká zánikem manželství - nějak se vypořádají, za trvání manželství také může zaniknout - rozhodne soud

Držba

= Faktické ovládání věci - buď jsem vlastník nebo nejsem, ale mám věc v držení

- oprávněná držba - koupil jsem si auto a jsem vlastník, koupil jsem si auto, bylo kradený a já to nevěděl

po 3 letech nabývám k movitosti vlastnické právo - už mi ho nemůžou vzít, (do 3 let o něj můžu přijít), u nemovitosti 10 let

- neoprávněná držba: **nález** - podle zákona si nesmím ponechat věc, kterou najdu, mám právo na 10% nálezného

krádež

Práva k cizím věcem

- Věcná břemena - omezují vlastníka nemovitosti - např. koupím dům s věcným břemenem - právo původních vlastníků doživotně bezplatně bydlet v tom domě, omezuje má práva

- zástavní právo - dvoustranné, zástava je věc určená k zajištění pohledávky nebo dluhu (např. dám tam magnetofon, dostanu za něj peníze, cena jde dolu, zajistím dluh, po určité době tu věc drží)
- zadržovací právo - jednostranný právní akt, věřitel může zadržet pouze movitost dlužníka (auto), kterou už má u sebe pouze na dobu, dokud mu nezaplatí

Právnícká osoba - nejméně 1 člověk v ČR, jsou to uměle vytvořené subjekty, které vstupují do právních vztahů jako lidé. Největší právnícká osoba v ČR je Český stát, pak společnosti (a.s., s.r.o.), obecně prospěšné spolky, sdružení, i samostatně vystupující církve.

majetek se dělí na:

1. věci hmotné:

a) movité - lze je přemísťovat, šperky, auto

b) nemovité - volná manipulace, pevné spojení se zemí, pozemky, domy

2. věci nehmotné – autorská práva, nápady, vynálezy, idey, produkty.

Po 50 letech, není-li dědic, propadá nehmotný majetek všem.

!! voda, země, vzduch není majetek!!

Závazková práva (obligační právo) – zabývá se vznikem a plněním závazků, tzv. dluhů (nejčastěji vznikají ze smluv). Z platného závazku je dlužník povinen něco dát, konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět a věřitel je oprávněn to od něj požadovat

- Jedním ze základních pravidel je odpovědnost za vady. Ten, kdo přenechá jinému věc za úplatu, odpovídá za to, že věc je nezávadná a lze ji použít podle ujednání ve smlouvě. Jestliže vadu nelze odstranit, je možné smlouvu zrušit.

- Závazky zanikají včasným a řádným splněním, případně dohodou.

-občanský zákoník se zabývá i smlouvami:

kupní smlouva – nejběžnější, převod vlastnictví za útratu, uzavíráme i ústně (reklamace 2 roky), záruční lhůta – 6 měsíců – prodávající má zodpovědnost za škody vzniklé v záruční lhůtě

- reklamace = uplatnění nároku kupujícího

smlouva o dílu – předem dohodnutá práce a cena, do určité doby má někdo povinnost např. nahrát desku

pojistná smlouva – pojištěnec povinen platit pojistné (majetek, fyzickou osobu)

nájemní smlouva, smlouva o ubytování

darovací smlouva - dárce něco přenechává nebo slibuje obdarovanému, který dar nebo slib přijímá

Rodinné právo

= souhrn právních norem upravujících manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi, eventuelně mezi dalšími příbuznými, vztahy při náhradní výchově dětí (adopce, pěstounství)

- Patří do soukromého práva

- **Rodina** = společenství rodinných příslušníků (rodiče + děti), mohou tam žít i další členové domácnosti

- Hlavními prameny rod. práva: zákon o rodině, zákon o pěstounské péči

- **Uzavření manželství** = veřejný slavnostní obřad v přítomnosti dvou svědků

civilní sňatek - uzavření sňatku na úřadě

církevní sňatek - uzavření sňatku v kostele

- každý sňatek musí být registrován na matrice, církevní úřad to musí nahlásit

- dohoda příjmení:

1. každý si ponechá své rodné příjmení, děti dohodou

2. žena přijme příjmení muže nebo muž ženy

- platné manželství nelze uzavřít: **1.** s ženatým mužem nebo vdanou ženou - překážka bigamie

2. s osobou mladší 18 let - překážka nezletilosti, těhotenství partnerky - možnost zplnoletění soudem (věk 16 - 17,75)

3. s osobou postiženou duševní chorobou - překážka duševní choroby X soud může udělit výjimku, když je, např. výhled v zlepšení

4. překážka přímého příbuzenství - bratr, sestra ne, matka, syn ne, bratranec, sestřenice ano

5. překážka homosexuálně orientovaných párů

- zdánlivé manželství - např. druh a družka, žádný právní předpis tento vztah nijak neupravuje

- zánik manželství: smrtí jednoho z manželů, prohlášení 1 z manželů za mrtvého (soudem), rozvodem (soudem)

Náhradní výchova dětí

- V případě nefungování výchovy u rodičů - péči o děti přebírá stát

- Státní výchovná zařízení dětský domov, vesničky S. O. S.

- Umístění do náhradních rodin (do domácností vhodných a ochotných fyzických osob)

- Umístění do náhradních rodin:

1. osvojení (= adopce) - přijetí cizího dítěte za vlastní

adopce zrušitelná - za určitých vážných okolností je možno ji zrušit soudem - na návrh osvojence nebo osvojitele

po dosažení zletilosti (18 let) lze osvojení zrušit dohodou mezi oběma stranami

adopce nezrušitelná - dítě si osvojují manželé (ve výjimečných případech i 1 člověk) anebo když je jeden rodič vlastní a druhý jeho partner - ten ho přijme za vlastní

- nelze zrušit, dítě přijímá příjmení osvojitelů
- Zanikají příbuzenské vztahy k původní rodině, vznikají nové příbuzenské vztahy
- Nelze zrušit ani v případě týrání

2. pěstounská péče

- Probíhá v náhradní rodině, je dočasná
- Nemění se příjmení ani příbuzenské vztahy dítěte k původní (vlastní) rodině
- Zaniká dosažením zletilosti dítěte
- Pěstoun za to dostává odměnu (odměna za pěstounskou péči) a příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Obchodní právo

Upravuje právní postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy a další vztahy související

s podnikáním

- Rozlišuje druhy společností:

a.s. - akcie jsou obchodovatelné na burze, majetek je převeden do akcií

s.r.o. - ručí do částky vkladu (=200 000 Kč)

Pracovní právo

= Souhrnem právních norem o zaměstnaneckých vztazích a o vztazích souvisejících s výkonem práce

- Povinnosti Úřadu práce:

I. evidování volných pracovních míst

II. evidování nezaměstnaných

III. dávat podporu nezaměstnaným

- Získání práce je možno volbou či nabídkou

- **Pracovní smlouva** - druh práce, místo výkonu práce, den nástupu do práce

- Práva zaměstnanců - právo na stávku, sdružovat se v odborech, délka pracovní doby, pracovní dovolená - 4 týdny